

Правові основи андидискримінаційної політики

STOP
RACISM

STOP
HARASSMENT

STOP
DISCRIMINATION

Лекція № 3

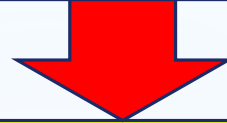
«Органи публічної влади, міжнародні інституції та інститути громадянського суспільства у механізмі запобігання та протидії дискримінації»

План:

1. Верховна Рада України у механізмі запобігання та протидії дискримінації
2. Президент України у механізмі запобігання та протидії дискримінації
3. Кабінет Міністрів України (уряд) у механізмі запобігання та протидії дискримінації
4. Уповноважений Верховної Ради з прав людини у механізмі запобігання та протидії дискримінації.
5. Судові органи в механізмі протидії дискримінації.
6. Органи місцевого самоврядування у механізмі запобігання та протидії дискримінації.
7. Місце та роль громадських організацій механізмі протидії дискримінації
8. Міжнародно-правовий механізм запобігання дискримінації
9. Відповідальність за здійснення дискримінації: види, підстави, порядок притягнення.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (1996 р.)
2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» (2012 р.)
3. Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (2005 р.)
4. Про рекламу (1996)
5. Кримінальний кодекс (2001)
6. Кодекс про адміністративні правопорушення (1984)
7. Цивільний кодекс (2003)
8. Кодекс законів про працю (1971)
9. Про медіа (13.12.2022 р.)
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню) 16.11.2022

Механізм запобігання та протидії дискримінації

```
graph TD; A([Механізм запобігання та протидії дискримінації]) --> B[Органи державної влади]; A --> C[Органи місцевого самоврядування]; A --> D[Інститути громадянського суспільства]; D --> E[Міжнародні інституції];
```

Органи державної влади

Органи місцевого самоврядування

Інститути громадянського суспільства

Міжнародні інституції

Органи державної влади в механізмі запобігання та протидії дискримінації

Загальні

1. Верховна Рада України
2. Кабінет Міністрів України
3. Президент України
4. Судові органи
5. Правоохоронні органи

Спеціальні

1. Уповноважений Верховної ради України з прав людини
2. Урядовий уповноважений з питань гендерної політики
3. Урядовий уповноважений з прав осіб із інвалідністю
4. Уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю
5. Уповноважений Президента України з прав дитини
6. Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу

Кабінет Міністрів України

- забезпечує проведення єдиної державної політики, спрямованої на дотримання принципу недискримінації в усіх сферах життя суспільства;
- спрямовує і координує роботу міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади із забезпечення запобігання та протидії дискримінації;
- враховує принцип недискримінації під час прийняття нормативно-правових актів;
- затверджує порядок проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів;
- здійснює інші повноваження у сфері запобігання та протидії дискримінації, передбачені законом.

Антидискримінаційна експертиза

Постанова проведення антидискримінаційної експертизи нормативно-правових актів» (від 30 січня 2013 р. № 61)

КМУ

органам виконавчої влади

«ПОРЯДОК проектів експертизи»

Виявлені у проекті акта положення, які містять ознаки дискримінації (крім позитивних дій), усуваються шляхом:

- виключення відповідних положень з проекту акта;
- уточнення редакції положень проекту акта;
- підготовки нової редакції положень проекту акта

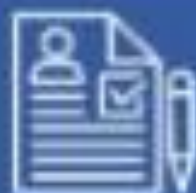
Уповноважений Верховної ради України з прав людини

- здійснює контроль за дотриманням принципу недискримінації в різних сферах суспільних відносин, зокрема у приватній сфері;
- звертається до суду із заявами про дискримінацію з метою захисту суспільних інтересів та особисто або через свого представника бере участь у судовому процесі у випадках та порядку, встановлених законом;
- проводить моніторинг та узагальнює результати дотримання принципу недискримінації в різних сферах відносин;
- розглядає звернення осіб та/або груп осіб з питань дискримінації; веде облік та узагальнює випадки дискримінації в різних сферах відносин;
- вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства про запобігання та протидію дискримінації, застосування та припинення позитивних дій;
- надає висновки у справах про дискримінацію за зверненням суду;
- висвітлює у щорічній доповіді питання запобігання та протидії дискримінації та дотримання принципу недискримінації;
- здійснює співпрацю з міжнародними організаціями, відповідними органами зарубіжних країн з питань дотримання міжнародних стандартів недискримінації;

У ЗВЕРНЕННІ ДО УПОВНОВАЖЕНОГО ОБОВ'ЯЗКОВО ПОТРІБНО ЗАЗНАЧАТИ:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності),
2. Місце фактичного проживання та місце реєстрації,
3. Суть порушеного питання (детально),
4. Зауваження, пропозиції, прохання чи вимоги,
5. Засоби зв'язку: електронна пошта та/або контактний телефон (за наявності),

ВАЖЛИВО!

Вам необхідно зазначити вищевказану інформацію при будь-якому способі звернення.

Способи звернення до уповноваженого ВР з прав людини

СПОСОБИ ЗВЕРНЕННЯ ДО УПОВНОВАЖЕНОГО:

1. ЕЛЕКТРОННА ПОШТА

На електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.

2. СКРИНЬКА АБО ПОШТА

- Через скриньку за адресою: вул. Інститутська, 21/8, м. Київ.
- Через регіональні громадські приймальні Уповноваженого →
- Поштою на адресу Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини:
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008.

3. ОСОБИСТИЙ ПРИЙОМ ГРОМАДЯН У ГРОМАДСЬКІЙ ПРИЙМАЛЬНІ УПОВНОВАЖЕНОГО

У Секретаріаті Уповноваженого на постійній основі працює громадська приймальня Уповноваженого.

Адреса: вул. Інститутська, 21/8 (1-й поверх), м. Київ.

Графік роботи за розпорядженням Керівника Секретаріату:

понеділок – п'ятниця: 9:00-17:00;

субота, неділя: вихідні дні.

СПОСОБИ ЗВЕРНЕННЯ ДО УПОВНОВАЖЕНОГО:

4. ГАРЯЧА ЛІНІЯ

Гаряча лінія Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини:
+380-800-501-720

або Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини:
+38-044-299-74-08.

Дзвінки з-за кордону доступні.

ВАЖЛИВО!

У разі потреби ви можете звернутися особисто до Уповноваженого або представників Уповноваженого.

Особистий прийом громадян проводиться за попереднім записом. Попередній запис заявників здійснюється на підставі письмового звернення, поданого за 14 днів до дня проведення прийому у разі, якщо порушене у зверненні питання залишилось не вирішеним по суті після його розгляду відповідним структурним підрозділом Секретаріату Уповноваженого.

Порядок подання звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

I. Звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини подаються у письмовій формі.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про звернення громадян» у письмовому зверненні має бути зазначено:

1. Прізвище, ім'я та по батькові.

2. Місце проживання заявника.

3. Суть порушеного питання:

найменування органу державної влади, місцевого самоврядування чи посадової особи, які порушили права;

у чому полягає порушення прав;

яких заходів вжито для поновлення прав; до яких органів чи посадових осіб зверталися *(додати копії їхніх відповідей та інші документи, необхідні для розгляду звернення)*;

чи зверталися за захистом порушених прав до суду?

4. Суть прохання, звернення.

5. Дату та власноручний підпис.

6. При поданні звернення в інтересах третіх осіб потрібно надавати копії документів, що посвідчують повноваження на представництво їхніх інтересів.

II. Письмові звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надсилаються за адресою: вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008.

Письмове звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини також можна надіслати на електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.

Письмове звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини також можна надіслати на електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.

пошту: hotline@ombudsman.gov.ua.

Діяльність Омбудсмана

Упродовж 2020 року до Уповноваженого надійшло 444 повідомлень від громадян про випадки дискримінації, що на 13% більше порівняно з 2019 роком (387).

Найбільша кількість звернень стосувалася порушення:

1. рівності прав і свобод громадян за ознакою релігійних переконань (127),
2. інвалідності та стану здоров'я (44),
3. раси, кольору шкіри, етнічного (національного) походження (32).

Свобода від дискримінації

- за ознакою стану здоров'я
- за ознакою етнічного (національного) походження
- за ознакою місця реєстрації чи проживання
- за ознакою релігійних переконань
- за ознакою статі
- за мовною ознакою
- за ознакою інвалідності
- за ознакою віку
- за ознакою громадянства
- за ознакою сексуальної орієнтації
- за ознакою соціального походження
- за ознакою членства в організаціях (професійних спілках, політичних партіях, громадських організаціях)
- за ознакою раси, кольору шкіри (0,8%)
- за ознакою гендерної ідентичності (0,8%)
- за іншими ознаками

**Урядовий уповноважений з питань
гендерної політики. Основні
завдання**

- 1) сприяння забезпеченню реалізації єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;
- 2) участь відповідно до компетенції у координації роботи міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- 3) проведення моніторингу щодо врахування Кабінетом Міністрів України принципу гендерної рівності під час прийняття нормативно-правових актів;
- 4) участь у здійсненні Прем'єр-міністром України представництва Кабінету Міністрів України у міжнародних зустрічах і форумах, у тому числі з Комісією ООН із статусу жінок, Радою безпеки ООН на сесіях з порядку денного "Жінки, мир, безпека", Ради Європи, ОБСЄ тощо;
- 5) співпраця та взаємодія з громадянським суспільством з питань щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства

Урядовий уповноважений з прав осіб з інвалідністю

- подає Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо забезпечення додержання прав і законних інтересів осіб з інвалідністю;
- бере участь у підготовці, опрацюванні та погодженні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції;
- вивчає стан роботи закладів охорони здоров'я, геріатричних пансіонатів, будинків-інтернатів для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, навчальних, психіатричних та інших закладів, в яких перебувають особи з інвалідністю тощо
- взаємодіє з центральними і місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами...
- звертається до державних органів, у тому числі правоохоронних, з питань усунення порушень прав і законних інтересів осіб з інвалідністю, запобігання їх повторному вчиненню;

Тетяна Баранцова - європейський лауреат премії Nansen Refugee Award (премія ООН у справах біженців)

Президент України

```
graph TD; A[Президент України] --> B[уповноважений Президента України з питань безбар'єрності (2021 р.)]; A --> C[уповноважений Президента України з питань забезпечення прав захисників України]; A --> D[уповноважений Президента України з прав дитини та дитячої реабілітації];
```

уповноважений Президента
України з питань
безбар'єрності (2021 р.)

уповноважений Президента України
з питань забезпечення прав
захисників України

уповноважений Президента
України з прав дитини та дитячої
реабілітації

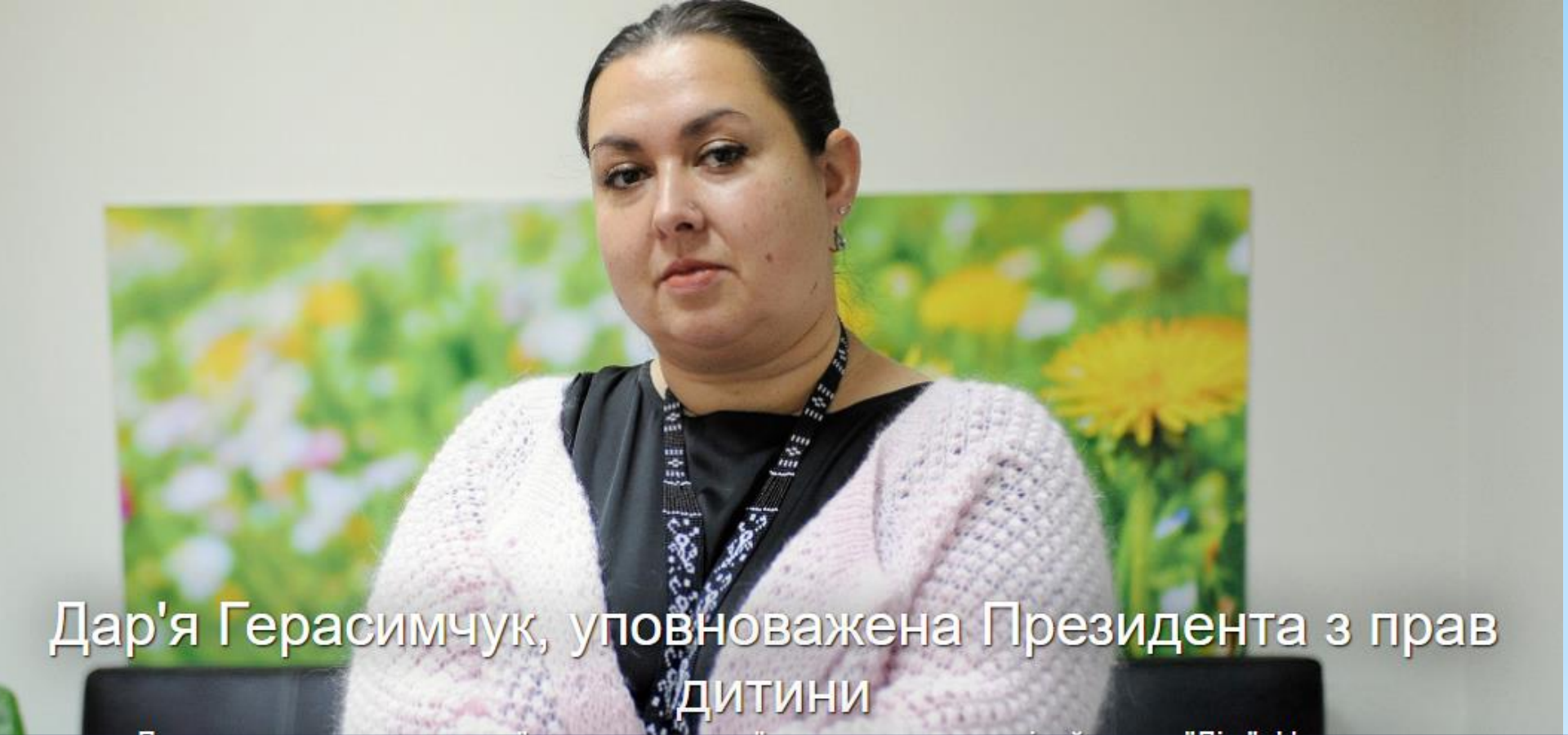
План дій з реалізації Національної стратегії
зі створення безбар'єрного простору в Україні

Тетяна Ломакіна

Радниця-уповноважена
з питань безбар'єрності

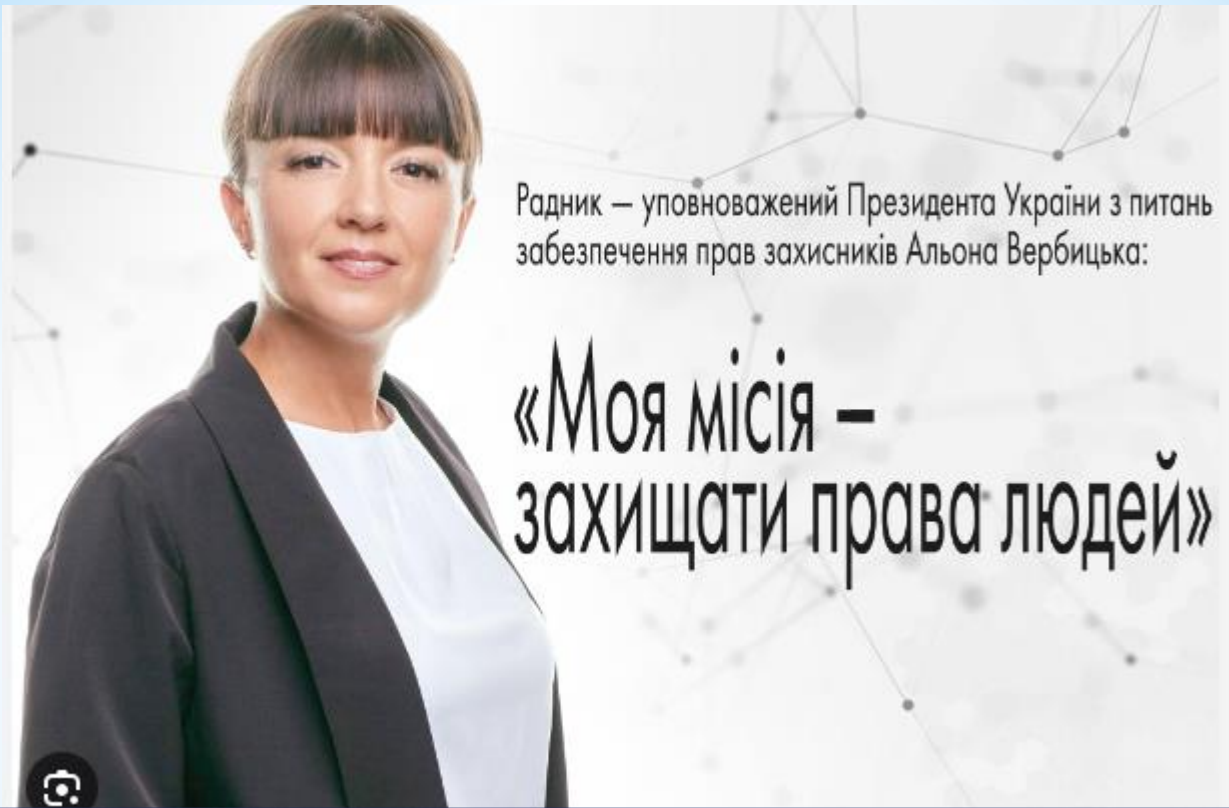

забезпечення здійснення Президентом України конституційних повноважень щодо додержання конституційної норми про визнання в Україні людини, її життя та здоров'я, честі й гідності, недоторканності та безпеки найвищою соціальною цінністю. Сучасне прочитання поняття безбар'єрності та справді безпечного доступного середовища передбачає врахування потреб усіх громадян, включно з людьми з інвалідністю, що має бути реалізовано в повному обсязі

A portrait of Dar'ya Herasymchuk, a woman with dark hair pulled back, wearing a white knitted cardigan over a black top and a lanyard. She is looking slightly to the left of the camera. The background is a blurred image of yellow and white flowers.

Дар'я Герасимчук, уповноважена Президента з прав
ДИТИНИ

Напрям державної роботи щодо прав дітей поширюється на сферу дитячої реабілітації, що надзвичайно актуально, зокрема в умовах продовження збройної агресії проти України

Радник — уповноважений Президента України з питань забезпечення прав захисників Альона Вербицька:

«Моя місія — захищати права людей»

Багаторічний досвід роботи з військовослужбовцями та їхніми родинami для розв'язання проблемних питань, спілкування у виправних колоніях із засудженими захисниками України дає мені змогу аргументовано стверджувати, що ігнорування проблем людей, які пройшли через горнило війни, призводить до тяжких, а іноді й трагічних наслідків

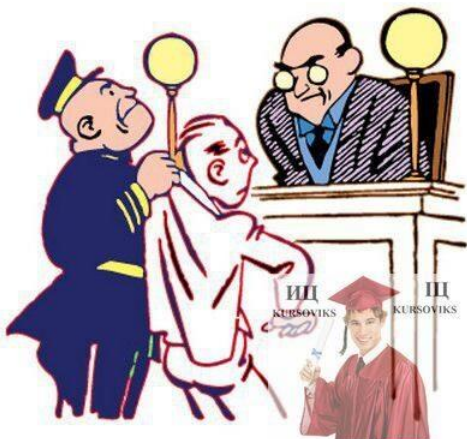
Громадські організації, фізичні та юридичні особи мають право:

- брати участь у розробленні рішень, що приймаються державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, щодо запобігання та протидії дискримінації;
- делегувати своїх представників до складу консультативно-дорадчих органів з питань запобігання та протидії дискримінації у разі їх утворення при державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим та органах місцевого самоврядування;
- проводити моніторинг з питань запобігання та протидії дискримінації;
- представляти в судах інтереси осіб та/або груп осіб, стосовно яких було застосовано дискримінацію;
- проводити громадську антидискримінаційну експертизу проектів нормативно-правових актів;
- провадити іншу діяльність відповідно до законодавства з питань дотримання принципу недискримінації.

БО “100 відсотків життя” (Благодійна організація “Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ / СНІД”)
ГО “АЛЬЯНС.ГЛОБАЛ”
Громадська організація “Інсайт”
ВГО “Гей-Форум України”
ГС “Українська Гельсінська спілка з прав людини”
ГО “Асоціація ЛГБТ “ЛІГА””
Центр прав людини ZMINA
Правозахисний ЛГБТ-Центр “Наш світ”
ГО “Бюро соціальних та політичних розробок”
БО “Позитивні жінки”
Вінницьке обласне відділення благодійної організації “Всеукраїнська мережа ЛЖВ”
Луганське обласне товариство “Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ / СНІД”
Благодійний фонд “Нехай твоє серце б’ється” / БО “100 відсотків життя. Житомирський регіон”
БО “СТО ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ ЧЕРКАСИ”
Благодійна організація “Мережа 100 відсотків життя. Запоріжжя”
БО “Тернопільське благодійне товариство Благодійної організації “Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ / СНІД”
Благодійна організація “Благодійний фонд “Клуб “Світанок”
Благодійна організація “Світло надії”
Благодійна організація “Мережа 100 відсотків життя” м. Харків
Всеукраїнська громадська організація “Гей-альянс Україна”
БО “100 відсотків життя. Кропивницький”
Благодійна організація “Благодійне товариство “Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ / СНІД” м. Львів
ГО “Вектор прав людини”
ГО “Молодіжна організація “СТАН”, м. Івано-Франківськ
Український незалежний центр політичних досліджень
ГО “Платформа прав людини”
ГО “Асоціація жінок України “Дія”
ГС “Національна Рада Жінок України”
ГО “Центр соціальних і гендерних досліджень “Нове життя”
ГО “Центр “Жіночі перспективи”
ГО “Центр громадянських свобод”
ГО “Інформаційно-консультативний жіночий центр”

Відповідальність за дискримінацію за Законом про «Запобігання та протидію дискримінації в Україні»

Стаття 14. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності з питань дискримінації

1. Особа, яка вважає, що стосовно неї виникла дискримінація, має право звернутися із скаргою до державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або до суду в порядку, визначеному законом.
2. Реалізація зазначеного права не може бути підставою для упередженого ставлення, а також не може спричиняти жодних негативних наслідків для особи, яка скористалася таким правом, та інших осіб.

19KHW UB9VOW 19 JHTMX OCIO'

Стаття 15. Відшкодування матеріальної шкоди та моральної шкоди, завданих унаслідок дискримінації

1. Особа має право на відшкодування матеріальної шкоди та моральної шкоди, завданих їй унаслідок дискримінації.
2. Порядок відшкодування матеріальної шкоди та моральної шкоди визначається Цивільним кодексом України та іншими законами.

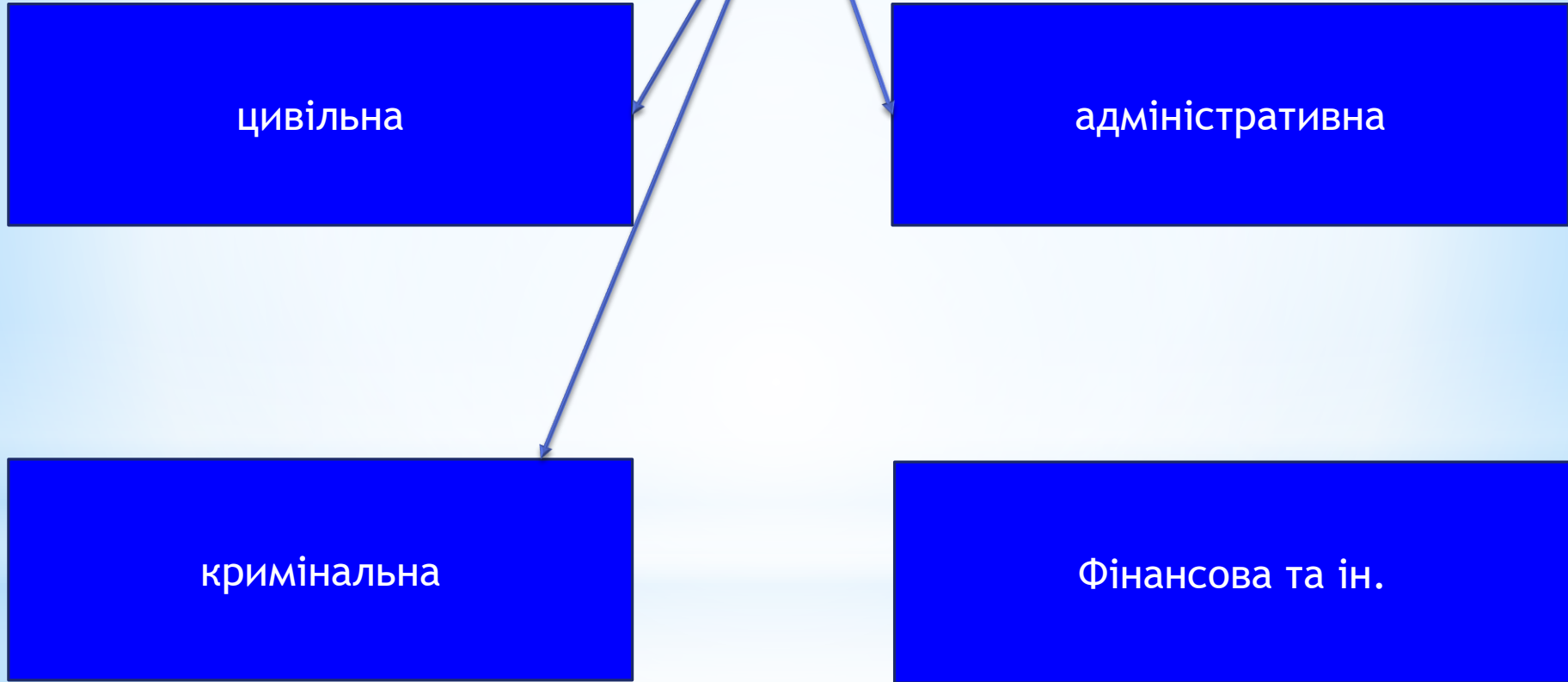
**Відповідальність за порушення законодавства про
запобігання та протидію дискримінації**

цивільна

адміністративна

кримінальна

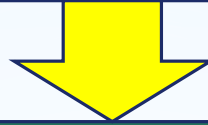
Фінансова та ін.

Відповідальність за дискримінацію у сфері реклами

**Закон України «Про рекламу» встановлює
антидискримінаційні стандарти та відповідальність
(10.09.2021 р. набув чинності з 8.01.2022 р.)**

дискримінаційна реклама - реклама, що вміщує чи використовує твердження та/або зображення, які є дискримінаційними за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками щодо особи та/або групи осіб

дискримінаційна реклама за ознакою статі

реклама, що містить твердження та/або зображення щодо інтелектуальної, фізичної, соціальної чи іншої переваги однієї статі над іншою та/або щодо стереотипності ролі чоловіка та жінки, що пропагує принизливе та зневажливе ставлення; принижує гідність людини за ознакою статі; демонструє насильство за ознакою статі; використовує зображення тіла людини (частини тіла) виключно як сексуального об'єкта з метою привернення уваги споживача та/або посилення (слова, звуки, зображення) на сексуальні стосунки, що не стосуються рекламованого продукту чи способу його споживання;

У рекламі забороняється (п.2, ч.1 ст.8)

вміщувати твердження та/або зображення, які є дискримінаційними за ознаками

- походження людини,
- соціального і майнового стану людини,
- расової та національної належності,
- статі,
- освіти,
- політичних поглядів,
- ставлення до релігії,
- мови,
- за родом і характером занять,
- за місцем проживання,
- твердження, що дискредитують товари інших осіб

А також забороняється реклама (п.14, ч.1 ст.8)

Яка містить твердження (зображення) щодо

переваги однієї статі над іншою

стереотипності ролі чоловіка та жінки

- інтелектуальної,
- фізичної,
- соціальної
- чи іншої

Окрім соціальної реклами

що пропагує принизливе та зневажливе ставлення;
принижує гідність людини за ознакою статі;
демонструє насильство за ознакою статі;
використовує зображення тіла людини (частини тіла) виключно як сексуального об'єкта з метою привернення уваги споживача
містить посилання (слова, звуки, зображення) на сексуальні стосунки, що не стосуються рекламованого продукту

А також забороняється в рекламі про вакансії
(прийом на роботу) (ч. 1 ст. 24¹) з 12.05.22 р.

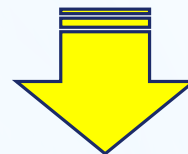
висувати вимоги за
ознаками

- раси,
- кольору шкіри,
- віку,
- статі,
- стану здоров'я,
- інвалідності,
- політичних, релігійних та інших переконань,
- етнічного та соціального походження,
- сімейного та майнового стану,
- місця проживання,
- за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання.

- підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД,
- сексуальної орієнтації,
- членства у професійних спілках або інших громадських об'єднаннях,

Відповідальність

рекламодавець у разі порушення сплачує до державного бюджету штраф у десятикратному розмірі мінімальної заробітної плати (65 000 - 67 000), встановленої законом на момент вчинення порушення

Штраф, в даному випадку, є фінансовою санкцією і сплачується на підставі розпорядчого документа (розпорядження, постанови) Держпраці

Відповідальність за дискримінацію у сфері праці

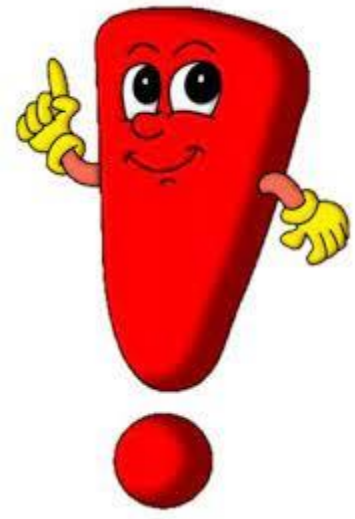

Забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників (ст. 2⁻¹ КЗпП)

За ознаками

1. раси,
2. кольору шкіри,
3. політичних,
4. релігійних та інших переконань,
5. статі,
6. етнічного,
7. соціального та іноземного походження,
8. віку,
9. стану здоров'я,
10. інвалідності,
11. гендерної ідентичності,
12. сексуальної орієнтації,

13. підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД,
14. сімейного та майнового стану,
15. сімейних обов'язків,
16. місця проживання,
17. членства у професійній спілці чи іншому громадському об'єднанні,
18. участі у страйку,
19. звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їхніх прав,
20. повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень,
21. за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання

Не вважаються дискримінацією

обмеження прав працівників, що залежать від властивих певному виду робіт вимог

щодо

1. віку,
2. освіти,
3. стану здоров'я,
4. статі

обумовлені необхідністю посиленого соціального та правового захисту деяких категорій осіб

Мобінг (цькування)

© CanStockPhoto.com - esp13806553

систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність

ПОКАРАННЯ ЗА ВЧИНЕННЯ МОБІНГУ

Правопорушники	Перше порушення	Повторне порушення протягом року або порушення, вчинене групою осіб
Громадяни	Штраф 50—100 НМДГ* (850—1700 грн) або громадські роботи 20—30 годин	Штраф 100—200 НМДГ (1700—3400 грн) або громадські роботи 30—50 годин
Посадові особи та фізособи-підприємці, які використовують найману працю	Штраф 100—200 НМДГ (1700—3400 грн) або громадські роботи 30—40 годин	Штраф 200—400 НМДГ (3400—6800 грн) або громадські роботи 40—60 годин

статті 173-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Відшкодування

```
graph TD; A[Відшкодування] --> B[У разі ушкодження здоров'я працівника, причиною якого став мобінг (цькування), факт якого підтверджено судовим рішенням, що набрало законної сили, заподіяна шкода відшкодовується у розмірі понесених витрат на лікування]; A --> C[Відшкодування роботодавцем моральної шкоди працівнику провадиться у разі, якщо порушення його законних прав, у тому числі внаслідок дискримінації, мобінгу (цькування), факт якого підтверджено судовим рішенням, що набрало законної сили, призвели до моральних страждань, втрати нормальних життєвих зв'язків і вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя];
```

У разі ушкодження здоров'я працівника, причиною якого став мобінг (цькування), факт якого підтверджено судовим рішенням, що набрало законної сили, заподіяна шкода відшкодовується у розмірі понесених витрат на лікування

Відшкодування роботодавцем моральної шкоди працівнику провадиться у разі, якщо порушення його законних прав, у тому числі внаслідок дискримінації, мобінгу (цькування), факт якого підтверджено судовим рішенням, що набрало законної сили, призвели до моральних страждань, втрати нормальних життєвих зв'язків і вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя

Адміністративна відповідальність за мобінг (цькування)

тягне за собою:
Для громадян:

- накладення штрафу на громадян 50-100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин
- Для ФОП (посадових осіб)
- накладення штрафу від 100-200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин.

Вчинене повторно (протягом року)
або групою осіб

тягне за собою
Для громадян

- накладення штрафу на громадян 100-200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- громадські роботи на строк від тридцяти до п'ятдесяти годин
- Для ФОП (посадових осіб)
- 200-400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин

Особи, які вважають, що вони зазнали дискримінації у сфері праці

мають право звернутися із скаргою до

органів державної влади

органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб

органів влади Автономної Республіки Крим

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Роботодавця+ профспілки

до суду

Державної служби України з питань праці

Відповідальність за булінг

Булінг - це

діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого

Адміністративна відповідальність за булінг

штраф 50-100 НМД або громадські роботи на строк 20-40 годин

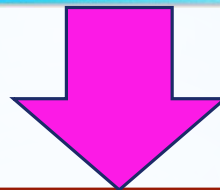
вчинене групою осіб або повторно:
Штраф 100-200 НМД або громадські роботи на строк 40-60 годин

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу

вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років:
штраф на батьків або осіб, які їх замінюють, 50-100 НМД або громадські роботи на строк від 20-40 годин

вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років групою або повторно:
штраф на батьків або осіб, які їх замінюють, 100-200 НМД або громадські роботи на строк 40-60 годин.

штраф 50-100 НМД або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

від 13.12.2022
Набув чинності 31 березня 2023 р.

На території України в медіа та на платформах спільного доступу до відео забороняється поширювати

ВИСЛОВЛЮВАННЯ

що підбурюють до дискримінації чи утисків стосовно окремих осіб чи груп осіб за ознаками

1. етнічного чи соціального походження,
2. громадянства,
3. національності,
4. раси,
5. релігії та вірувань,
6. віку,

7. статі,
8. сексуальної орієнтації,
9. гендерної ідентичності,
10. інвалідності
11. або за іншими ознаками;

Відповідальність

```
graph TD; A[Відповідальність] --> B[лінійні аудіовізуальні медіа]; A --> C[нелінійні аудіовізуальні медіа]; A --> D[друковані медіа]; A --> E[онлайн-медіа];
```

лінійні аудіовізуальні медіа

штраф у розмірі 10 відсотків розміру ліцензійного збору для ліцензіатів або від 5 до 40 мінімальних заробітних плат на день вчинення порушення для реєстрантів

нелінійні аудіовізуальні медіа

штраф у розмірі від 30 до 40 мінімальних заробітних плат на день вчинення порушення

друковані медіа

штраф у розмірі від 5 до 10 розмірів мінімальних заробітних плат на день вчинення порушення

онлайн-медіа

штраф у розмірі від 5 до 10 розмірів мінімальних заробітних плат на день вчинення порушення

застосовується за рішенням
Національної ради з питань телебачення та радіомовлення
є виконавчим документом, що підлягає примусовому
виконанню

суб'єкт зобов'язаний сплатити штраф упродовж 60 днів з дня
оприлюднення відповідного рішення на офіційному веб-сайті
Національної ради.

Цивільно-правова відповідальність

Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди, згідно ст..22 ЦК України

Збитками є

втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки)

доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Збитки відшкодовуються у повному обсязі, якщо договором або законом не передбачено відшкодування у меншому або більшому розмірі. Якщо особа, яка порушила право, одержала у зв'язку з цим доходи, то розмір упущеної вигоди, що має відшкодуватися особі, право якої порушено, не може бути меншим від доходів, одержаних особою, яка порушила право

Відшкодування моральної шкоди (ст.23 ЦК)

Полягає у

фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я

душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна

душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів

приниженні честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи

Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення, глибини фізичних та душевних страждань, погіршення здібностей потерпілого або позбавлення його можливості їх реалізації, ступеня вини особи, яка завдала моральної шкоди, якщо вина є підставою для відшкодування, а також з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення. При визначенні розміру відшкодування враховуються вимоги розумності і справедливості.

Кримінальна відповідальність (ст.161 КК України)

Дії спрямовані на

розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті

приниження національної честі та гідності, або образа почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями

пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками

1. раси,
2. кольору шкіри,
3. політичних,
4. релігійних та інших переконань,
5. статі,

6. інвалідності,
7. етнічного та соціального походження,
8. майнового стану,
9. місця проживання,
10. за мовними або іншими ознаками

Караються

```
graph TD; A[Караються] --> B[штрафом]; A --> C[обмеженням волі]; A --> D[позбавленням волі];
```

штрафом

від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

обмеженням волі

на строк до п'яти років

позбавленням волі

На строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого

Кримінальна відповідальність

Стаття 161. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками

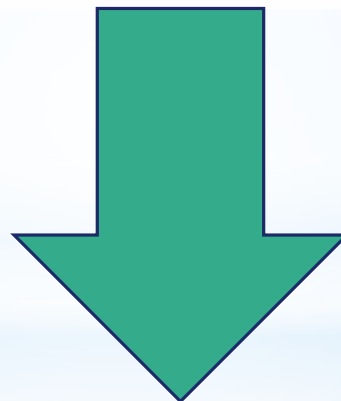
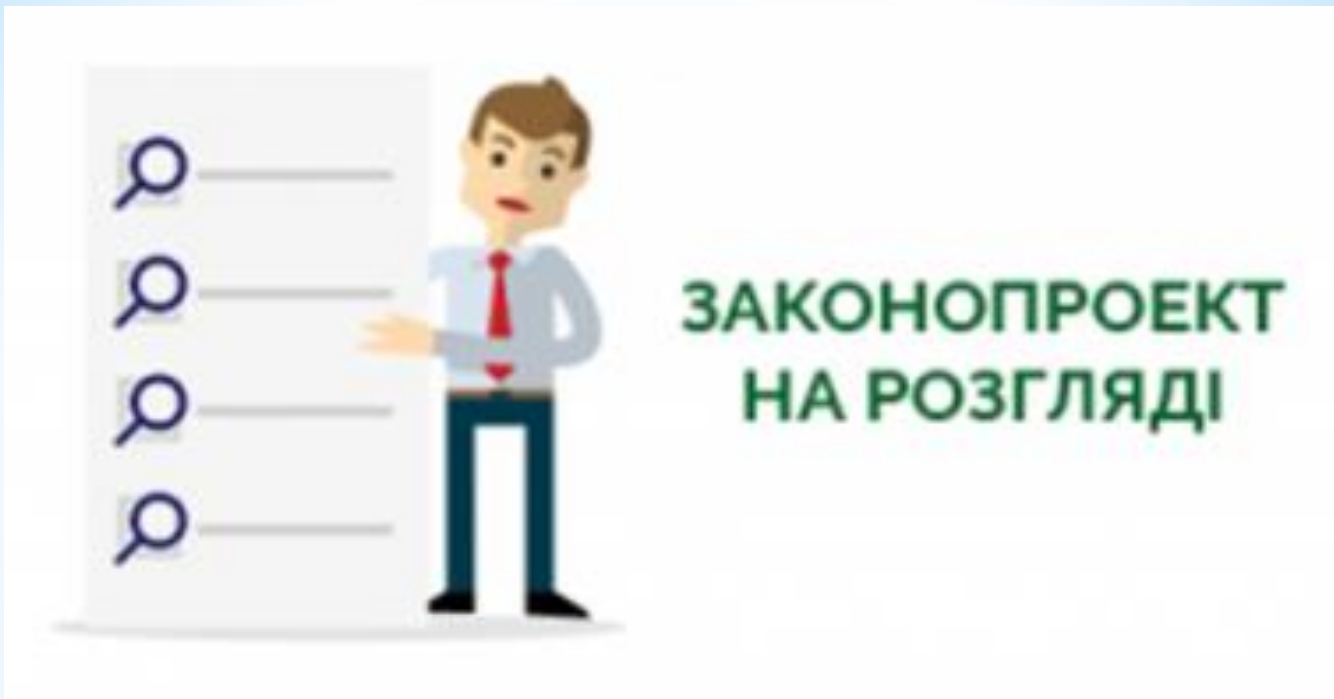
1. Умисні дії, спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності, або образа почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, а також пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, інвалідності, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками -

караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Ті самі дії, поєднані з насильством, обманом чи погрозами, а також вчинені службовою особою, -

караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, які були вчинені організованою групою осіб або спричинили тяжкі наслідки, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

Декриміналізація відповідальності за дискримінацію

законопроект №[3501](#) “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)”

Кодекс України про адміністративні правопорушення доповнюють статтю 188-48, яка передбачає відповідальність за наступні дії:

1) порушення законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації, тобто пряма або непряма дискримінація, утиск, відмова в розумному пристосуванні, підбурювання до дискримінації, пособництво у дискримінації чи віктимізація - штраф на громадян **від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

2) множинна дискримінація або повторне протягом року вчинення будь-якого правопорушення, вказано вище, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню - штраф на громадян від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - **від 500 до 700 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.**

Вчинення правопорушень з дискримінаційних мотивів пропонують визначити обставинами, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.

Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації (5488 від 13.05.2021)